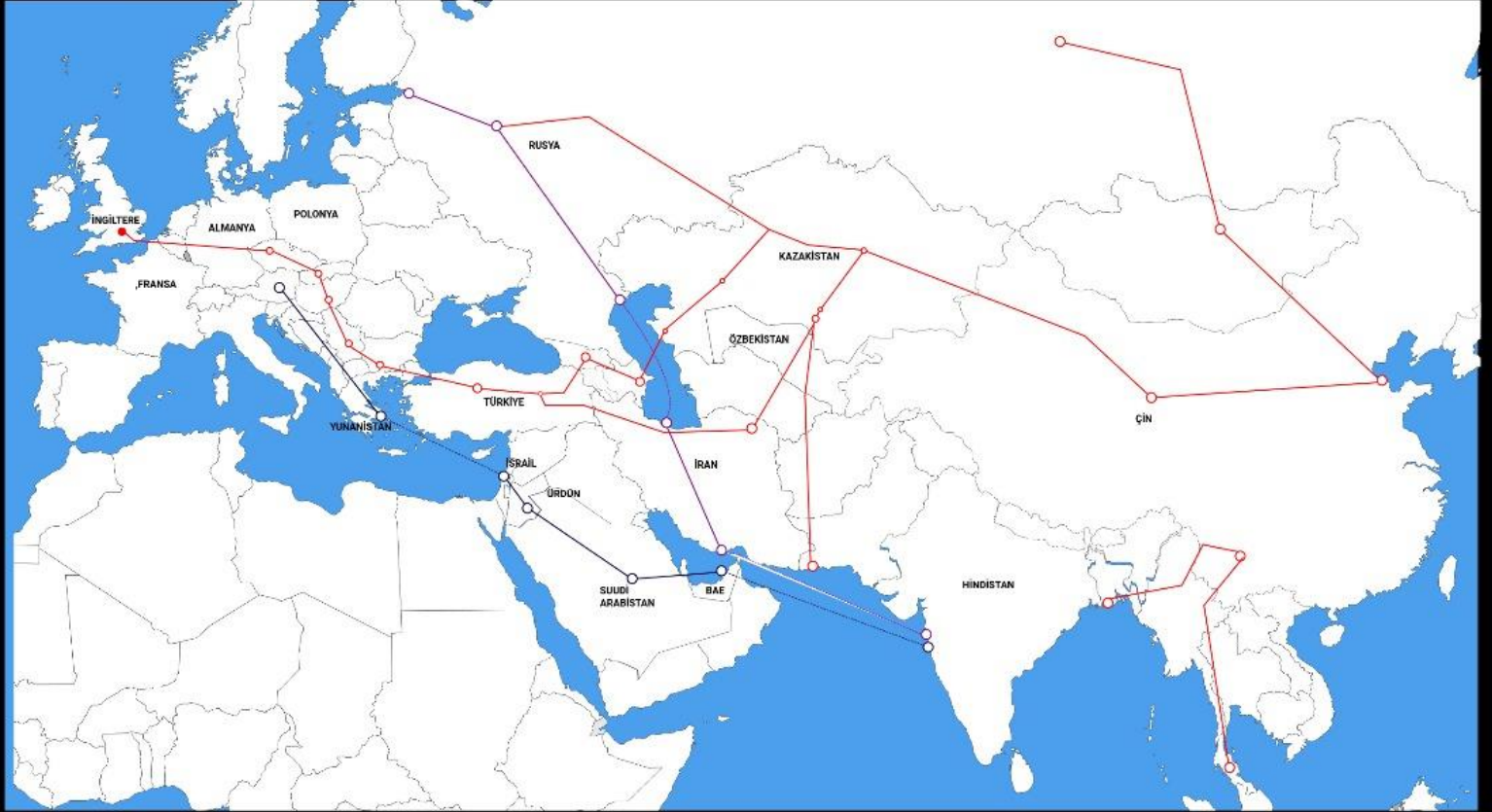

- Neden Göçmen İşçilere Kucak Açılmalı?
- Diplomasi Yoluyla Ekonomik Güvenlik
- İtalya Bir Kuşak Bir Yol Projesinden Ayrılıyor
- Dağlık Karabağ Anlaşmazlığı: Tarafları Değerlendirme

YIL: 2 / SAYI: 40

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

16-30 Eylül 2023

kosam.org

info@kosam.org

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Geçtiğimiz haftalarda yayınlanmış olan raporumuzda ABD'deki otomotiv işçilerinin yaşadığı maaş sorununu dile getirmiştik. Bu dönemde de ABD'de otomotiv işçileri tekrar greve gitti. Ülkede var olan enflasyon ve ekonomik sıkıntılar her zamanki gibi ücretli kesimi derinden etkilemeyi sürdürüyor. Otomotiv işçilerinin reel ücretlerine yapılan zamlar beklentileri karşılamazken, üst düzey yönetici maaşlarına yapılan yüksek zamlar doğal olarak işçiler arasında tepkilerin yükselmesine sebep oluyor. İşçi sendikasının ABD genelinde gelir ve servet dağılımında eşitlik sağlayabileceği özellikle vurgulanıyor.
- Avustralya'da artan konut fiyatlarından göçmenler sorumlu tutulmaktadır. Ülkede göçmen sayısının yüksek olması göçmenlere yönelik politikaların geliştirmesini de sağlıyor. Göçmen işçi özelinde düşük maaş vermeyi düşünen işletmelere daha ağır, yüksek maaş vermeyi düşünen işletmelere daha hafif uygulamaların getirilmesi planlanıyor. Ayrıca, ülke içinde yüksek maaş ödenen işlerde, düşük maaşla çalışabilecek göçmen işçilerin istihdam edilmesinin maliyetleri büyük oranda azaltacağı düşünülüyor.
- Çinli emlak devi Evergrande'nin peşini sorunlar bir türlü bırakmıyor. En son alacaklılara olan 20 milyar dolarlık ödemeyi yaşadığı sorunlar sebebiyle gününde ödeyemeyen Evergrande'yi iyi şeyler beklememekte. Borcunun yanı sıra Hong Kong borsasında işlem gören hissesi de değer kaybetmeyi sürdürüyor. Geçtiğimiz pazartesi günü hissesi %22 düşerek 0,44 Hong Kong doları (HK\$) seviyesinde kapattı. Evergrande hissesi ilk zirvesini 25,8 HK\$ seviyesinde görmüş ve 2020 yılında yaşadığı kriz sonrası günümüze kadar yaklaşık 42,8 milyar dolar değer kaybı yaşamıştır. Ekim ayı sonunda Hong Kong mahkemesine çıkacak olan Evergrande'nin borçlarını yeniden yapılandırma adına somut bir adım atması bekleniyor.
- Son yıllarda yaşanan pandemi sorunları ve Rusya – Ukrayna savaşı, Avrupa Birliği için ekonomik güvenlik kavramının ne kadar kritik olduğunu göstermiştir. Avrupa Komisyonu, güvenlik önceliklerini muhafaza ederken, ortaklıklarını da geliştirmek adına akıllı çeşitlendirme yaklaşımını benimseyecektir. Oluşturulan yeni stratejide Avrupa Ortak Pazarı hacminin daha da büyümesi, hassas ve kritik tedarik zincirine olan bağımlılığı kademeli olarak azaltılması ve mevcut ekonomik bağımlılıkların çeşitlendirilmesi üzerine yoğunlaşılacak.

- İtalya, Bir Kuşak Bir Yol projesinden ayrılıyor mu? sorusu bu dönemki raporumuzun önemli başlıklarından birisi oldu. İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, Yeni Delhi'de gerçekleştirilen G20 Zirvesi'nde, ülkesinin 2019'da katıldığı Bir Kuşak Bir Yol (BRI) projesinden ayrılacağını açıkladı. İtalya'nın projeden ayrılmak istemesinin arkasındaki en önemli etkenin proje kapsamında Çin'e nazaran daha az şey kazanması olarak gösteriliyor. 2022 yılında İtalya'nın Çin'e olan ihracatı 14,5 milyar avrodan 18,5 milyar avroya yükselirken, İtalya'nın Çin'den gerçekleştirdiği ithalat miktarı 33,5 milyar avrodan 50,9 milyar avroya yükselmiştir. İtalya'nın Bir Kuşak Bir Yol projesinden ayrılması, BRI'dan fayda sağlayamayan ülkeler için örnek teşkil edeceği düşünülüyor.
- Rusya'nın Belarus'a taktiksel nükleer silah konuşlandırması bölgedeki tansiyonu yükseltiyor. Ukrayna'nın savaşta Rusya'ya verdiği askeri cevaplar, ekonomik yaptırımlar, Rusya'daki ekonomik ve politik baskıların Putin'i çaresiz bıraktığı söyleniyor. Putin'in nükleer silah kullanacağına dair söylemler başta Avrupa olmak üzere ABD ve hatta Çin'i bile tedirgin ediyor. Rusya'da 2.000 adet olduğu düşünülen nükleer silahın NATO ve ABD'de sadece 200 adet olması, Rusya'nın bu alanda ne kadar tehlikeli olabileceğini gösteriyor.
- Su, geçmişten günümüze insan hayatı için en önemli temel unsurlardan biridir. Tarihte bazı dönemlerde suyun silah olarak kullanıldığına şahit olunurken, bu durumun son örneği Ukrayna'daki Kakhovka Barajı'nın patlatılması olmuştur. Barajın Rusya tarafından Ukrayna'ya zarar verme amacıyla patlatıldığı düşünülüyor. Olaydan hemen sonra oluşan sel yaklaşık 600 km²'lik alanı ve 40.000 bölge sakinini olumsuz etkiledi. Selle beraber tarımsal alanların tahrip olduğu, mahsullerin ve kara mayınlarının denize doğru sürüklendiği, bölgedeki tatlı su kaynakları ve depolarının kirlendiği belirtildi. Günümüzde kuraklık ve iklim değişikliği etkilerinin artmasıyla su kaynakları üzerinde çeşitli problemlerin ortaya çıkacağı vurgulanıyor.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

16-30 Eylül 2023

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2023

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 444 1251 / 7975

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Arjantin'de Dolarizasyon Özgürlüğü Desteklemeyecek / MISES Institute (ABD).....	1
2. Amerika'nın Otomotiv İşçileri Eşitsizliğe Karşı Tekrar Grevde / Institute for Policy Studies (ABD).....	2
3. Neden Göçmen İşçilere Kucak Açmalıyız? / The Center for Independent Studies (Avustralya)	4
4. GREIX: Mevcut Daire Fiyatları Düşerken, Yeni Daire Fiyatları Nispeten İstikrarlı İlerliyor / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)	5
5. Hindistan, Doğrudan Yabancı Yatırımların Arttığı Dönemde Yarı İletkende 'Süper Güç' Olmak İçin Yarışıyor / Asian Pacific Foundation of Canada (Kanada)	6
6. Evergrande Bir Yara Daha Aldı / South China Morning Post (Hong Kong).....	8
7. Akıllı Çeşitlendirme: Diplomasi Yoluyla Ekonomik Güvenlik / European Policy Center (Belçika)	9
B. POLİTİKA	11
1. İtalya, Dünya'ya Bir Kuşak Bir Yol Girişiminden Nasıl Çıkılacağını Gösteriyor / Real Instituto Elcano (İspanya)	11
2. Yenilenen Dağlık Karabağ Anlaşmazlığı: Tarafları Değerlendirme / Center for Strategic & International Studies (ABD)	12
3. Dünyanın Yeni Silah Tüccarlarıyla Tanışın / The Economist (İngiltere)	14
4. Hint-Pasifik Bölgesinde Yeni Bir Askeri Grup Ortaya Çıkıyor / Centre for Air Power Studies (Hindistan)	15
5. EconPol Avrupa: Göç, Polonya'da Sağ Partilerin Daha Fazla Oy Almasına Yol Açabilir / Leibniz Institute for Economic Research (Almanya)	17
6. Rusya'nın Belarus'a Taktiksel Nükleer Silah Gönderme Stratejisi / Geopolitical Intelligence Services (Lihtenştayn)	18
7. Rusya, Kübalıları Ukrayna'da Savaşmak İçin Nasıl İşe Alıyor? / TIME (ABD)	19
8. Bizi Bir Başka Soğuk Savaşa Doğru İten Çin Karşısı Düşüncelere Dikkat Edin / Institute for Policy Study (ABD)	20

C. ÇEVRE.....	22
1. Rishi Sunak'ın Konuşması Birleşik Krallık'ın COP 28'de Ciddiye Alınmasını Zorlaştıracak / Chatham House (Birleşik Krallık).....	22
2. Dünya Yeterli Dizeli Üretmekte Zorlanıyor / TIME (ABD).....	23
3. Suyun Silah Olarak Kullanımı / Geopolitical Intelligence Services (Lihtenştayn)	24
4. Uluslararası Havacılık ve Denizcilikten Kaynaklanan Emisyonları Azaltma Çabaları / Bruegel (Belçika).....	26
D. SOSYAL.....	28
1. Gıda Güvenliği Programlaması: Hazır Olma, Cevaplama ve Önlemeyi Güçlendirmek / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)	28
2. Çin'in Tek Çocuk Politikasının Etkisi / Institute of Labor Economics (Almanya)	29
E. TEKNOLOJİ.....	31
1. İleri Teknoloji: Ulusal Güvenliğe Yönelik Tehditlerin İncelenmesi / Centre for Strategic International Studies (ABD).....	31
2. Birleşmiş Milletler Yapay Zekanın Geleceğini Nasıl Şekillendirmeyi Planlıyor? / TIME (ABD).....	32
3. Uzay Teknolojisi ve Küresel Sağlık: Küresel Bir Düzenleyici Yönetişim Çerçevesi İhtiyacı / Observer Research Foundation (Hindistan).....	33
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	35

A. EKONOMİ

1. Arjantin'de Dolarizasyon Özgürlüğü Desteklemeyecek / MISES Institute (ABD)

Javier Milei (Arjantin Temsilciler Meclisi Üyesi), Arjantin'in başkanlık ön seçimlerinde sansasyonel bir performansa imza atmıştır. Milei'nin seçimi kazandığı takdirde Arjantin ekonomisini yeniden şekillendirecek politikaları uygulayacağı düşünülmektedir. Arjantin ekonomisini tamamen dolarize etmeye yönelik tartışmalı fikir, Milei'nin imza politikası haline gelmiştir. Arjantin 1990'lı yıllarda, pesoyu dolara sabitleyen yarı-dolarize bir "konvertibilite" sistemi kurmuştur. Sistem, 2001-2002 yılları arasında tüm ekonomiyi çökerten sancılı bir kriz felaketi ile sonuçlanmıştır. Konvertibilite sistemi başlangıçta enflasyonu düşürürken, düşük faizli krediler ekonomik büyümeyi beslemiştir. Fakat, 1990'ların sonlarına doğru ABD ekonomisinin açık vermesiyle FED faizleri artırma trendine girmiştir. Arjantin Merkez Bankası (BCRA) para birimini sabitlemiş olsa da, yüksek ABD faizlerine uymaktan başka bir seçeneği kalmamış ve sonuç olarak Arjantin GSYH'si düşmüştür.

Bir ekonomiyi dolarize etmek, desteksiz bir para biriminden kaynaklanan parasal genişlemeye ve sonucunda ortaya çıkan borçluluğa çare değildir. Dolarizasyon uygulamasına geçildiği zaman Arjantin'in ekonomiye dolar kazandırma adına üç seçeneği vardır: ihracat, yabancı yatırım ve borçlanma. Arjantin'de ticaret fazlası çok nadir görülmektedir. Genellikle, ülkeye gelen yabancı yatırımcının kararsızlığı sürekli ön plana çıkmaktadır. Ülke, ekonomik faaliyetlerini finanse edebilmek için büyük ölçüde borç ihracına bağımlı hale gelecektir. Tıpkı 1990'larda olduğu gibi, Wall Street bankaları memnuniyetle devreye girecek ve uygun krediler oluşturacaklardır. Arjantin bankaları da aynı yolu izleyecek, dolar borçlanacak ve yüksek faizle yeniden kredi vereceklerdir. Konu hakkında tecrübe edilmiş bir örnek olarak, 2000 yılında dolarizasyona giden Ekvador'un kamu borcu o tarihten bu yana 16 milyar dolardan 75 milyar dolara çıkmıştır.

ABD doları küresel çapta rezerv para birimidir. Tüm ülkeler dolar ile ticaret yaparken, yabancı bankacılık sistemlerinde tüm kredi ve menkul kıymetlerin yaklaşık yarısı dolar ile oluşturulmaktadır. Hans-Hermann Hoppe'nin de (Alman-Amerikan İktisatçı ve siyaset

teorisyeni) belirttiği gibi bu durum, dünyayı ABD egemenliği altında bir para birimi etrafında sömürmesini ifade etmektedir. Bu sistemle daha fazla bütünleşme, Arjantin'in çeşitli şekillerde sömürülmeyi kabul edeceği anlamına gelmektedir. Temel nedeni ise dolar sistemi doğası gereği bir haraç sistemidir. ABD doları basarken tüm dünya bu doları elde etmek için çalışır. ABD, havadan bastığı karşılıksız para ile dünyanın geri kalanından gerçek değer elde etmektedir. Dolarizasyon sistemi, Arjantin'de üretilen gelirin yerli üretimden ABD'nin rant ekonomisine doğru akmasını kolaylaştıracak bir sistem olacaktır.

Kaynak: Mises

Erişim: <https://mises.org/wire/dollarization-argentina-will-not-promote-freedom>

Anahtar Kelimeler: Dolarizasyon, Arjantin, ABD, Ekonomi

2. Amerika'nın Otomotiv İşçileri Eşitsizliğe Karşı Tekrar Grevde / Institute for Policy Studies (ABD)

Detroit'in Üç Büyükleri ile UAW (Birleşik Otomobil İşçileri) arasındaki sözleşme yakın zamanda bitmek üzeredir. Görünürde yeni bir anlaşma yoktur. Otomobil işçilerinin reel ücretleri son yıllarda giderek düşmekte ve kendilerini tatmin etmemektedir. Ekonomi Politikaları Enstitüsü analistlerinin bu hafta başında yaptığı analize göre, ABD'li otomobil imalat işçilerinin reel ortalama saatlik kazançları 2008 ile 2023 yılları arasında %19,3 oranında azalmıştır. Otomobil endüstrisinde çalışan üst düzey yöneticilerin kazançları ise

bilakis hızla artmıştır. Otomobil endüstrisinin Üç Büyüklüğü olan Ford, General Motors ve Chrysler'in CEO ücretleri son dört yılda %40 artarken, geçen yıl şirket CEO'ları az 21 milyon \$ kazanmıştır. GM'nin güncel CEO'su 2014'ten bugüne 200 milyon \$'dan fazla para kazanmıştır. 2023 yılı hariç son on yılda ise hissedarlara temettü ödemeleri ve hisse geri alımı olarak yaklaşık 66 milyar dolar ödendiği belirtilmiştir. EPI, Üç Büyük'ün 2013 yılından bu yana elde ettiği toplam karın yaklaşık 250 milyar dolar olduğunu bildirmiştir.

1937 yılında benzer şekilde grev yapan UAW işçileri sadece grev hattında yürümekle kalmamış, aynı zamanda ülkedeki emekçilerini de harekete geçiren bir oturma grevi düzenlemişlerdir. 1942 yılının Nisan ayında Başkan Franklin Roosevelt, 25.000 doların üzerindeki gelirler için %100 federal gelir vergisi oranı önermiş ve bu oran günümüzde 470.000 dolara eşdeğerdir. Bir New York Times raporuna göre, Başkan'ı bu gelir sınırlamasına yönlendiren şey "UAW" etkisi olmuştur. Başkan, Kongre'nin kendisine %100'lük en yüksek vergi oranı konusunda yeşil ışık yakmasını sağlayamamıştır. Ancak, 1944 yılına gelindiğinde ülkenin en zenginleri (400.000 doların üzerindeki gelirler) %94'lük bir vergi oranıyla karşı karşıya kalmıştır. Sonuç olarak, ABD'de gelir ve servet dağılımı o dönem için önemli ölçüde daha eşit hale gelmiştir. Günümüzde UAW'nin tekrardan etkisini gösterip gösteremeyeceği ise merak konusudur.

Kaynak: Getty Images

Erişim: <https://ips-dc.org/americas-auto-workers-on-strike-against-inequality-again/>

Anahtar Kelimeler: ABD, UAW, Otomobil Sektörü

3. Neden Göçmen İşçilere Kucak Açmalıyız? / The Center for Independent Studies (Avustralya)

Yüksek oranda göçmen barındıran Avustralya'nın göçle olan ilişkisi sorunlu olmaya devam etmektedir. Siyasetin her iki tarafında bulunan insanlar ülkede yaşanan yüksek konut fiyatları yüzünden göçü suçlamaktadır. Hükümet, yakın zamanda göçmen istihdam sisteminde geniş çaplı reformların yapılacağını duyurmuştur. Düşük maaşlı göçmenleri istihdam etmek isteyenlere önemli bir düzenleyici yük getirilirken, daha yüksek maaş teklif edenlerin yükü daha az olacaktır. Ek olarak, göçmen işçilerin işsiz kalmaları ya da bir işyerini şikâyet etmeleri halinde işverenlerini değiştirme ve geçici vizeye erişim konusunda daha fazla hakka sahip olacaklardır. Hükümet, uygulayacağı yeni sistemin genel göç seviyesini düşüreceğini savunmaktadır. Tarihsel olarak düşük seyreden işsizlik oranı ve vasıflı işgücüne olan yüksek talep göz önüne alındığında, bir hükümetin göç alımını azaltmaya çalışması tuhaf görünmektedir.

Kaynak: CIS

Şaşırtıcı olmayan bir şekilde özellikle bölgesel işletmeler, yeni sistemin maliyetleri artıracaklarını ve işverenleri belirsizliğe iteceğini savunarak planın büyük bir kısmına karşı çıkmaktadır. Göçün bazı sektörlerde ücretleri düşürmesinin en büyük nedenleri, iş piyasasında artan verimlilik ve rekabettir. Avustralya'da bazı iş kolları için uluslararası ücretlerin üzerinde ücretler ödeniyorsa, vasıflı yabancı işçilerin bulunması o iş kolunda maliyetlerin büyük oranda düşmesine katkı sağlayacaktır. Tam tersi bir durumda Avustralya'daki ücretler diğer ülkelerde verilen ücretlerin altında ise vasıflı Avustralyalı

işçilerin göç etmesi beklenmelidir. Göçmen işçileri korumaya yönelik amaçlar, vize alım sürecinde hem mali açıdan hem de zaman açısından kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca, alınan vizeler üzerinde daha az kısıtlama getirilerek bu süreç daha iyi yönetilebilir. Böylece artık bir göçmen işçi vize koşulları nedeniyle işverenin yanında mecburen çalışmak zorunda kalmayacaktır. Ne yazık ki, göç sisteminin sendika temsilciliyle ilişkili olmasının, işgücü piyasalarının verimliliğini artırmaya yönelik zorlu süreci daha da zorlaştıracağı düşünülmektedir. Hükümetin, göç sisteminin işleyişini daha verimli hale getirmek ve ülke için daha iyi sonuçlar sağlamak adına atabileceği çeşitli adımlar vardır. Ancak, hükümetin geliştirici adımlar atması yerine, İşçi Partisi'ne bağlı grupların lehine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Erişim: <https://www.cis.org.au/commentary/opinion/why-we-should-welcome-migrant-workers/>

Anahtar Kelimeler: Avustralya, Göçmen, Politika, Vize, Ücret

4. GREIX: Mevcut Daire Fiyatları Düşerken, Yeni Daire Fiyatları Nispeten İstikrarlı İlerliyor / KIEL Institute for The World Economy (Almanya)

Almanya'nın en büyük şehirlerinde, inşa edildikleri yıllara göre daire fiyatlarının karşılaştırılması dikkate değer bir model ortaya koymaktadır. Yeni bina fiyatları nispeten ılımlı bir düşüş yaşarken, mevcut mülklerin değeri iki kat daha fazla düşmüştür. Elde edilen bilgi, "Econtribute ve Kiel Enstitüsü" nün bir projesi olan Alman Emlak Endeksi (GREIX) tarafından yürütülen kapsamlı bir veri analizinden elde edilmiştir. Alman Emlak Endeksi'nin son analizi, ülkenin en büyük 7 şehrini (Berlin, Duesseldorf, Frankfurt, Hamburg, Köln, Münih, Stuttgart) kapsamaktadır. Yeni daire fiyatları zirvede görülen seviyeye kıyasla ortalama %5,5 gibi ılımlı bir düşüş yaşamıştır. 2018 yılında inşa edilen yeni bina fiyatları, 2022 yılının 3. çeyreğine kadar %45 oranında güçlü bir artış göstermiştir. Oluşan fiyat artışı 2023 yılının 2. çeyreğinde %37 artışta kalmıştır. Hem klasik eski binaların hem de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra inşa edilen apartmanların satış fiyatları 2023 yılının 2. çeyreğinde %12 oranında düşmüştür. Böylece fiyatlar 2021 yılının başında görülen seviyelere geri dönmüştür.

GREIX'in baş araştırmacısı olan Jonas Zdrzalek, "Yeni daire fiyatları, piyasa fiyatlarındaki önemli düşüslere rağmen esneklik göstermiştir. Süreç, satıcıların indirimli fiyat konusundaki isteksizliğine bağlanabilir. Ayrıca satış fiyatları genellikle proje tamamlanmadan önce müzakere edildiği için faiz artışları mevcut fiyatlara tam olarak yansımayaabilir. Üstelik yeni inşa edilen dairelerin arzı önemli ölçüde azalmakta ve yürütülen az sayıdaki projelerin çoğu da pahalıdır." açıklamalarında bulunmuştur. Rapor, emlak fiyatlarının 2023 yılının ilk çeyreğine göre istikrar kazandığını ortaya koymaktadır. Dairelerde yalnızca % -0,3'lük hafif bir düşüş yaşarken, müstakil evler % 2,4 oranında artış kaydetmiştir. Berlin ve Köln'de fiyatlar yeniden yükselmeye başlamış ancak, önceki yılın aynı çeyreğiyle (2022 2. Çeyrek) karşılaştırıldığında önemli düşüşler yaşanmıştır. GREIX bilgilendirme amaçlı bir açıklama yapmıştır: Göreceli olarak düşük işlem sayısı nedeniyle, gayrimenkul fiyatlarının şehir bazında inşaat yılına göre değerlendirilmesi şu an için oldukça değişken sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle veriler yalnızca ilk 7 şehrin tümü için toplanmış ve Münih'e ilişkin veriler yalnızca 2023 yılının ilk çeyreğine kadar mevcuttur.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/greix-decline-in-prices-for-apartments-mainly-affects-existing-stock/>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Konut Fiyatı, İnşaat, Konut Arzı

5. Hindistan, Doğrudan Yabancı Yatırımların Arttığı Dönemde Yarı İletkende 'Süper Güç' Olmak İçin Yarışıyor / Asian Pacific Foundation of Canada (Kanada)

Hindistan, çip üreticisi olarak süper güç olma yolunda ilerlerken, ülkenin yarı iletken endüstrisine yapılacak doğrudan yabancı yatırımlar büyük önem taşımaktadır. Foxconn ve Micron gibi teknoloji devleri son dönemde yaptıkları önemli yatırımlarla ülkenin yarı iletken sektörüne giriş yapmışlardır. Hükümetin artık iş ortamını iyileştirmesi, istihdam olanakları oluşturması ve altyapıyı güçlendirmesi gerekmektedir. Küresel liderler, Eylül ayında Yeni Delhi'de düzenlenen G20 Zirvesi sırasında Hindistan'ın teknolojik açıdan ileri düzeydeki gelişimini takdir etmiştir. Hindistan, yarı iletken sektöründeki büyümeyi

güçlendirmek için çok sayıda yabancı yatırım almıştır. “Micron” 1,1 milyar \$ yatırım yaparken, “Foxconn” ülkede 270 milyon \$ yatırım yapacağını duyurmuştur. Ayrıca Hindistan, ABD merkezli AMD (Gelişmiş Mikro Cihazlar) şirketinden yapay zekâ ve makine öğrenimi için bir araştırma tesisi kurmak üzere 400 milyon \$ yatırım almıştır. 2019 yılında Hindistan Elektronik ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı, yerli yarı iletken endüstrisinin büyüme ve gelişmesini kolaylaştırmak amacıyla “Ulusal Elektronik Politikası”nı hayata geçirmiştir. Bakanlık, ulusal işletmeleri desteklemek ve yabancı yatırımcıları çekmek için çeşitli teşvikler sunmuştur. Ayrıca, “Chips to Start Up” programı yeni kurulan şirketlerden; Ar-Ge tesislerinden, küçük-orta ölçekli işletmelerden ve akademik kurumlardan 85.000 kişiyi farklı çip teknolojilerinde beş yıl boyunca eğitecektir.

Hindistan dijital öncelikli bir yaklaşımla, yarı iletken endüstrisini yurt içinde kendi kendine yeterli hale getirmeye büyük önem vermektedir. 2014 yılında Hindistan Hükümeti tarafından “Make in India” başlığı altında bir girişim başlatmıştır. Girişim, ürünlerin ülke içinde geliştirilmesini, üretilmesini ve montajını teşvik etmektedir. Hindistan Yarı İletken Misyonu (ISM) da benzer şekilde bir girişimle Çin'in bu sektördeki küresel etkisini geride bırakarak dünya çapında bir elektronik üretim ve yenilik merkezi haline gelmesini istemektedir. Ancak Hindistan'ın başarısı, Hükümetin iş ortamını iyileştirme ve devletlerarası iş birliklerini teşvik etmeye yönelik sürekli çabasına bağlıdır. Hindistan, 2032 yılına kadar yarı iletken iş gücünü 1,2 milyona çıkarmayı hedeflemektedir. Belirlenen hedef için çip tasarımında 275.000, yarı iletken üretiminde 25.000, montaj-test ve paketleme (ATMP) operasyonlarında 29.000 ek vasıflı uzmana ihtiyaç duyulmaktadır.

Erişim: <https://www.asiapacific.ca/publication/india-vies-become-semiconductor-superpower-fdi-pours>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Çin, ABD, Çip Sektörü, Yarı İletken, Teknoloji

6. Evergrande Bir Yara Daha Aldı / South China Morning Post (Hong Kong)

Çinli emlak devi Evergrande Group'un yabancı alacaklılara olan 20 milyar dolar tutarında temerrüt borcunu çeşitli sıkıntılardan dolayı ödeyememesi nedeniyle içinde bulunduğu kriz giderek derinleşmektedir. Geçtiğimiz pazartesi günü Evergrande'nin Hong Kong borsasındaki hisseleri kapanış öncesi %22 oranında düşerek 0,44 Hong Kong doları (HK\$) olmuştur. Şirket, 2020 yılında 25,80 HK\$ ile zirve yaptığı dönemden günümüze yaklaşık 335 milyar HK\$ (42,8 milyar dolar) piyasa değeri kaybetmiştir. Hong Kong'da faaliyet gösteren Fransız bankasının kıdemli ekonomisti Gary Ng, Evergrande'nin borçlanma aracı çıkartamaması durumunda yatırımcıların güvenini önemli ölçüde zedeleyeceğini belirtmiştir. Ayrıca, alacaklıların tam olarak umudunu yitirmediğini ama paralarını alma konusunda çeşitli sıkıntıların devam edebileceğini vurgulamıştır. Evergrande, Pekin'in 2020 yılı pandemi döneminde uygulamaya koyduğu "Üç Kırmızı Çizgi Politikası" sonrası 2021 yılında, 2,4 triyon yuan tutarındaki yükümlülüklerini düzenlemek için mali ve hukuki danışmanlarını görevlendirmiştir. Emlak sektörüne yönelik uygulanan politika sonrası şirket toparlanmakta zorlanmıştır.

Kaynak: Reuters

Evergrande son konut satışı istatistiklerini paylaşmasa da emsal borçlu şirketlerin verileri Çin'de konut piyasasının bu çeyrekte de duraksamaya devam ettiğini göstermiştir. Devlet tarafından konut satışlarını artırmaya yönelik verilen teşviklere rağmen Haziran ayından bu yana satışlardaki düşüş sürmektedir. Evergrande, gelecek ay gerçekleşecek tasfiye duruşmasından önce borçlarını yeniden yapılandırma konusunda somut bir adım atmadığı taktirde tasfiyesine yönelik riskler artacaktır. 30 Ekim'deki Hong Kong Mahkemesi duruşmasına çok az bir süre kaldığına ve bu süre içerisinde tarafların anlaşmaya varma umuduyla ellerinden gelenin fazlasını yapacağına inanılmaktadır.

Erişim: https://www.scmp.com/business/china-business/article/3235684/china-evergrande-suffers-new-blow-after-failing-meet-rules-offshore-bond-sales-hobbling-years?module=lead_hero_story&pgtype=homepage

Anahtar Kelimeler: Hong Kong, Evergrande, Emlak, Kriz, Temerrüt, Borsa

7. Akıllı Çeşitlendirme: Diplomasi Yoluyla Ekonomik Güvenlik / European Policy Center (Belçika)

COVID-19 ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, Avrupa'yı stratejik ve ekonomik bağımlılık risklerine karşı uyandırmıştır. Artık Avrupa Komisyonu, güvenlik önceliklerini korurken ortaklıklarını genişletmek için "akıllı çeşitlendirme" yaklaşımını benimseyecektir. Başkan "Von der Leyen" (Avrupa Komisyonu Başkanı) haziran ayında Avrupa Komisyonu'nun ilk ekonomik güvenlik stratejisini önerip, ana hatlarıyla açıklamıştır. Strateji, Avrupa Ortak Pazarını güçlendirip, hassas tedarik zincirlerine aşırı bağımlılığı azaltacak ve ekonomik bağımlılıkları çeşitlendirecektir. Bahsedilen strateji herhangi bir ülkeden bağımsız olsa ve Çin'den açıkça bahsetmese de teklif AB'yi Pekin ile olan çelişkili ilişkilerinde yönlendirmeyi amaçlamaktadır. İki blok arasındaki ticaret hacmi artmış ve Avrupalı liderler yakın zamanda büyük iş heyetleriyle Pekin'i ziyaret etmiştir. Yeni stratejinin ortaya çıkış zamanı tamamen tesadüfi olmuştur. Yıllarca ekonomik güvenlik tehditlerine doğaçlama bir şekilde uyum sağlayan AB'nin artık önleyici ve öngörülü bir yaklaşım benimsemesi gerekmektedir. Dolayısıyla 27 ülke, haziran ayında Çin'de varılan anlaşmada Von der Leyen'in söylemini desteklemişlerdir.

Giderek gerginleşen Çin-ABD rekabeti ve yavaşlayan Çin ekonomisinin içe dönmesiyle birlikte mevcut risklerden arınma süreci ince bir çizgide ilerlemelidir. Başkan Von der Leyen'in görev süresi sona ererken, Avrupa Komisyonu yeni bir yaklaşım izlemelidir. Her politika, ele almaya çalıştığı acil mesele tarafından tanımlanır. Çin yükselişinin hâkim olduğu ekonomik güvenlik stratejisi de farklı değildir. Ayrıca, strateji uzun vadeli bir kapsamda yürütülmeli ve bugün olduğu gibi Avrupa'nın kaynak hatta ekonomik bağımlılık parametrelerinin ötesine geçmelidir. "Akıllı Çeşitlendirme" stratejisi, beklenti ve öngörü olmadan uygulanırsa AB'yi yeni bilinmezliklere doğru itip, ortaya çeşitli riskler çıkartabilir. Dolayısıyla AB, çeşitlendirme senaryoları geliştirmenin ötesinde, stratejiye uygun olarak eyleme geçirilebilir politikalar tasarlamalıdır. Etkili bir ekonomik güvenlik stratejisi, ekonomik baskıya karşı uyarıda bulunulmasına gerek kalmadan caydırıcı olmalıdır. Komisyon, zorlama karşıtı bir araç geliştirerek ve sanayi politikasını gündemin üst sıralarına taşıyarak böyle bir caydırıcılık oluşturmaya başlamıştır.

Kaynak: Canva

Erişim: <https://www.epc.eu/en/Publications/Smart-diversification-Economic-security-through-diplomacy~53e0a8>

Anahtar Kelimeler: AB, Ekonomi, Politika

B. POLİTİKA

1. İtalya, Dünya'ya Bir Kuşak Bir Yol Girişiminden Nasıl Çıkılacağını Gösteriyor / Real Instituto Elcano (İspanya)

İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, Yeni Delhi'de gerçekleştirilen G20 Zirvesi'nde İtalya'nın 2019 yılında katıldığı "Bir Kuşak Bir Yol Girişiminden" (BRI) ayrılacağını açıklamıştır. İtalya'nın resmi olarak BRI den ayrılma kararının arkasında iki önemli sebep vardır. 2022 yılı yaz döneminde İtalya'da gerçekleşen seçim kampanyası sırasında Meloni, ülkesinin BRI'ya olan bağlılığının büyük bir hata olduğunu vurgulamıştır. Geçtiğimiz Kasım ayında Dışişleri Bakanı Guido Crosetto, ülkesinin Çin ile yaptığı ve 2023 yılında sona erecek anlaşmanın yenilenme ihtimalinin olmadığını söylemiştir. İtalya, BRI'ya katılmak için imzaladığı Mutabakat Zaptı ile o yıl Batı çizgisinden çıkan tek G7 ülkesi olmuştur. İtalya, girişime katılarak planladığı gibi önemli bir kazanç sağlamamıştır. 2022 yılında İtalya'nın Çin'e gerçekleştirdiği ihracat miktarı 14,5 milyar avrodan 18,5 milyar avroya yükselmiştir. Aynı dönem İtalya'nın Çin'den gerçekleştirdiği ithalat miktarı ise 33,5 milyar avrodan 50,9 milyar avroya yükselmiştir. İki ülke arasındaki ithalat ve ihracat miktarlarına baktığımızda, İtalya'nın aleyhine büyük oranda ticaret açığı olduğu görülürken, Mutabakat Zaptı neticesinde beklenen ülkeler arası dengeli ticaretin gerçekleşmediği görülmüştür.

Çin'in İtalya'ya yaptığı "Doğrudan Yabancı Yatırım" (FDI) miktarı özellikle 2019 yılından günümüze kadar sürekli azalmıştır. 2019 yılında Çin'in İtalya'da yaptığı yatırım 650 milyon dolarken, bu miktar 2020 yılında büyük bir düşüşle 20 milyon dolar olmuştur. 2021 yılında yatırım miktarı tekrar artışa geçerek 33 milyon dolar seviyesine çıkmıştır. Çin, Avrupa'da birçok yerde yatırımlarını azaltırken, sadece ana yatırım bölgesi olarak belirlediği Almanya, Fransa ve Benelüks ülkelerinde sürdürmüştür. Başbakan Meloni, BRI'dan ayrılma kararının politik bir meseleye dönüşmesini engellemek için Çin ile farklı anlaşmaların yapılabilmesi adına açık kapı bırakmıştır. Bazı uzmanlar Çin için BRI'nın kırmızı çizgi olduğu ancak, İtalya'nın ayrılma kararına herhangi bir olumsuz reaksiyon göstermediğini belirtmiştir. İtalya, Rusya'nın Ukrayna işgaline karşı çıkan NATO'nun kurucu üyesi iken, Çin ise Ukrayna savaşında Rusya'yı dolaylı olarak destekleyen bir

ülkedir. İtalya'nın BRI'dan çıkışı dünyanın geri kalanı için önem arz etmektedir. BRI'dan herhangi bir fayda sağlayamayan ülkelerin de yavaş yavaş çıkışa yöneleceği söylenmektedir.

Kaynak: Italian Government

Erişim: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/commentaries/italy-shows-the-world-how-to-exit-the-belt-and-road-initiative/>

Anahtar Kelimeler: İtalya, Çin, G20, Bir Kuşak Bir Yol, İthalat, İhracat

2. Yenilenen Dağlık Karabağ Anlaşmazlığı: Tarafları Değerlendirme / Center for Strategic & International Studies (ABD)

Güney Kafkasya'da tartışmalı bir bölge olan Dağlık Karabağ, otuz yılı aşkın bir süredir Azerbaycan ile Ermenistan arasında çatışmaların merkez üssü olmuştur. Artsakh olarak bilinen bölge resmiyette Azerbaycan'ın bir parçası olarak tanınırken yaklaşık 120.000 etnik Ermeni nüfusunu barındırmakta ve tarihsel olarak Erivan ile sosyal, kültürel ve siyasi bağlara sahiptir. Sovyetler Birliği zamanında Dağlık Karabağ Azerbaycan Cumhuriyetine bağlı bir bölge iken, Sovyetlerin çöküşü ile 1988-1994 yılları arasında bölgede savaş yaşanmıştır. Savaşta 30.000 kişi ölmüş ve bir milyondan fazla kişi yerinden edilerek Ermeni zaferiyle sonuçlanmıştır. 2020 yılında tekrar başlayan savaşta yaklaşık 6.000 kişi ölmüş ve Azerbaycan, Dağlık Karabağ'da kaybettiği toprakları geri almıştır.

Bölgede Rus askerlerinin barış gücü olarak konuşlandırılması, Rusya'nın Güney Kafkasya'daki rolünü sağlamlaştırma adımı olarak görülmüştür. Azerbaycan'ın başlattığı savaş birçok uzman tarafından değişen güç dinamiklerinin bir yansıması olarak görülmektedir.

Kaynak: Tofik BABAYEV

Azerbaycan Savunma Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı İdaresi yaptığı resmî açıklamada Karabağ'da sabotaj yapan yasadışı Ermeni silahlı grubunu etkisiz hale getirmek amacıyla terörle mücadele operasyonunu başlattıklarını duyurmuştur. Azerbaycan birliklerinin bölgedeki Ermenilere gıda, ilaç, erzak, yakıt vb. ihtiyaçları sağlayan Lachin Koridorunu kapatarak, Ermenilerin ciddi bir erzak, ilaç, su ve elektrik kıtlığı yaşamasına neden olduğu belirtiliyor. Bölgedeki halk, Azerbaycan'ın hareketlerini soykırım olarak nitelerken, açlığı bir silah olarak kendilerine karşı kullanıldığını iddia etmektedir. 1990 yılından bu yana hem Azerbaycan hem de Ermenistan hızlı bir şekilde askeri alanda kendilerini güçlendirmiştir. 2020 yılında, Bakü ve Erivan, GSYH'lerinin sırasıyla %5,4'ünü ve %4,9'unu savunmaya harcarken, dünya ortalaması %2,4 dolayındadır. Rusya, bölgede iki tarafa da yüklü miktarda mühimmat sağlarken aynı zamanda bölgede barış gücü olarak yer almaktadır. Rusya, Azerbaycan'ın silah ithalatında %60, Ermenistan'ın silah ithalatında %94'lük bir paya sahiptir. Yazının devamında bölgede etkisi olduğu düşünülen ülkelerden ve uzun sürecek barışçıl bir çözüm hususu tartışılmıştır.

Erişim: <https://www.csis.org/analysis/renewed-nagorno-karabakh-conflict-reading-between-front-lines>

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Ermenistan, Rusya, Dağlık Karabağ, Savaş

3. Dünyanın Yeni Silah Tüccarlarıyla Tanışın / The Economist (İngiltere)

Kuzey Kore lideri Kim Jong Un, 13 Eylül'de Rusya'nın uzak doğusundaki bir uzay üssünde Kuzey Kore silahlarının satışını görüşmek üzere Vladimir Putin ile buluşmuştur. Bay Kim'in Rusya ziyaretleri, Kuzey Kore'nin Savunma Bakanı olan Sergei Shoihu ile devam etmiştir. Kuzey Kore Rusya'ya İskender adlı balistik füzesinin neredeyse bir kopyası olan "KN-23" gibi insansız hava araçları ve füzelerini satmayı hedeflemektedir. Amerikan istihbarat kaynaklarına göre Kuzey Kore bir yıldan uzun bir süredir Rusya'ya 152 mm'lik mermi ve Katyuşa tipi roket tedarik etmektedir. Rusya, Pyongyang (Kuzey Kore) ve Tahran (İran) ile silah ticareti yapmaktadır. Her iki rejim de uluslararası yaptırımların hedefinde olduğu için Putin hükümetiyle iş yaparak kaybedecekleri kayda değer bir şey yoktur.

Bir düşünce kuruluşu olan Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPRI) tarafından, dünyadaki silah tüccarları hakkında araştırma yapılmıştır. Güney Kore özellikle son beş yılda ciddi bir atılım yaparak 2022 yılında silah ihracatında dokuzuncu sırada yer almıştır. Güney Kore Hükümeti, 2027 yılına kadar dünyanın en büyük dördüncü silah ihracatçısı olmayı hedeflemektedir. Ülke, 2022 yılında 17 milyar dolar değerinde silah satışı yaparak 2021 yılında yapılan satışın iki katından fazla gelir elde etmiştir. Gelişmekte olan silah ihracatçıları arasında tartışmasız lider Güney Kore ise, ikinci sırada Türkiye yer almaktadır. Türkiye'de görevde olan hükümet 2002 yılında iktidara geldiğinden beri savunma sanayisine önem vermektedir. SIPRI, 2018-2022 yılları arasında Türkiye'nin silah ihracatının bir önceki beş yıllık döneme kıyasla %69 arttığını ve küresel silah pazarındaki payının iki katına çıktığını söylemiştir. Türkiye'de yerel bir kuruluş tarafından hazırlanan rapora göre, savunma ve havacılık ihracat değeri 2022 yılında bir önceki yıla göre %38 artarak 4,4 milyar dolara ulaşmıştır. 2023 yılında ise hedefin 6 milyar dolar olduğunu raporlamıştır. Pakistan, Türkiye'den modernize edilmiş denizaltı ve korvet (bir savaş gemi türü) ithal etmektedir.

Kaynak: Getty Images

Türkiye'nin ihracat atağına silahlı insansız hava araçları öncülük etmektedir. Türkiye 18 Temmuz'da Suudi Arabistan ile Akıncı insansız hava aracı tedariki için 3 milyar dolarlık bir anlaşma imzalamıştır. Bilindiği üzere Türkiye'nin ürettiği bir diğer insansız hava aracı Bayraktar TB2; Azerbaycan, Etiyopya, Libya ve Ukrayna tarafından savaşta kullanılmıştır. Amerikan alternatifinden daha ucuz, daha kolay temin edilebilir olması ve daha önce belirli pazarlara hâkim olan Çin silahlarından daha güvenilir olması nedeniyle yirmiden fazla ülke satın almak için sıraya girmiştir. Pakistan ve Azerbaycan'ın ortak olduğu Türkiye'nin beşinci nesil savaş uçağı Kaan'ın yıl bitmeden önce uçması bekleniyor. İngiliz Bae Systems ve Rolls-Royce'un yardımıyla geliştirilen Kaan, Türkiye'nin F-35 ortak programından çıkarılmasına karşı bir yanıt olarak görülmektedir.

Erişim: <https://www.economist.com/international/2023/09/19/meet-the-worlds-new-arms-dealers>

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kore, Silah Ticareti, İnsansız Hava Aracı

4. Hint-Pasifik Bölgesinde Yeni Bir Askeri Grup Ortaya Çıkıyor / Centre for Air Power Studies (Hindistan)

Hint-Pasifik bölgesindeki önemli askeri birliklerden biri olan AUKUS (Avustralya, Birleşik Krallık ve ABD), Avustralya'ya nükleer denizaltı sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Japonya'nın liderlik ettiği, İtalya ve Birleşik Krallığı kapsayan konsorsiyum ise Tempest ismi verilen 6. Nesil savaş jeti üzerinde çalışmaktadır. Her iki oluşumun da temel amacı askeri kapasitelerini arttırmak ve bölgedeki Çin etkisini kırmaktır. ABD'nin stratejisi ise Çin'i Güney Çin Denizi, Doğu Çin Denizi ve Sarı Deniz bölgesi ile sınırlayarak kendi askerî harekâtı için yeterli alanı oluşturmaktadır. Japonya, Güney Kore, Avustralya ve Yeni Zelanda da ABD'nin müttefiki olarak bölgesel çıkarlarını destekleyecek yönde diplomatik faaliyetlerde bulunmaktadır. Çin, Doğu Asya'da hem hava hem de deniz kuvvetlerini güçlendirerek, Tayvan'ı anakara ile birleştirerek ve tartışmalı bölgeleri geri alarak tanınmış bir süper güç olma hayali kurmaktadır. Çin Devlet Başkanı Xi, 2014 yılında "Çin Rüyası"nı duyurmuş ve içinde bulunduğumuz yüzyılın ortasına kadar belirledikleri tüm hedefleri gerçekleştireceklerini bildirmiştir. Bazı uzmanlar ise 2035 yılına kadar Çin ile Tayvan'ın birleşebileceğini ve ekonomi büyüklüğünün ise iki katına çıkarak dünyanın en büyük ekonomisi olacağını öngörmektedir.

Kaynak: CapsIndia

ABD'nin Batı Pasifik stratejisinde iki önemli husus vardır. Bunlar; oluşabilecek çatışma ortamının ABD anakarasına ulaşmadan bu bölgede sınırlandırılması ve Doğu Asya'daki müttefiklerine yönelik güvenlik taahhütlerini yerine getirmektir. ABD, Çin'e karşı koyma ve müttefiklerine güvenlik sağlama sorumluluğunu yerine getirmediği takdirde Çin'in bölgede başıboş hareket edeceği ve küresel çapta büyük bir krize neden olacağı düşünülmektedir. ABD'nin Pasifik bölgesindeki askeri müttefikleri -Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda- geçtiğimiz ay NATO toplantısında Çin'e karşı diplomatik baskı başlatmıştır. Ağustos ayında Biden, Japonya Başbakanı Kishida ve Güney Kore Devlet

Başkanı Suk Yeol ile bir araya gelerek askeri ve ekonomik iş birliklerini derinleştirme konusunda anlaşmıştır. Gerçekleştirilen toplantı, Japonya ve Güney Kore'nin İkinci Dünya Savaşı anılarına rağmen bölgesel zorlukların üstesinden gelebilmek adına birlik olunabileceğine işaret etmektedir. ABD, Filipinler ile masaya oturmuş ve 2014 yılında anlaşılan beş üsse ek olarak başka üslerinde kullanıma açılması için tekrar anlaşma sağlamıştır. Japonya'da Çin tehditlerine karşı hava gücünü geliştirme adına ABD ile 2019 yılında 105 adet F-35 savaş uçağı için anlaşma yapmıştır. Hindistan ise Hint Okyanusu ve Himalayalar'da Çin tehdidine karşı ABD'den üst düzey savunma teknolojisi ve ekipmanı tedarik etmiştir.

Erişim: <https://capsindia.org/a-new-military-grouping-is-emerging-in-the-indo-pacific/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Hindistan, Japonya, AUKUS, Asya Pasifik

5. EconPol Avrupa: Göç, Polonya'da Sağ Partilerin Daha Fazla Oy Almasına Yol Açabilir / Leibniz Institute for Economic Research (Almanya)

EconPol Forum dergisinde yayınlanan yeni bir çalışmaya göre, Polonya'dan göç eden seçmenlerin, seçimler üzerinde güçlü bir etkisi olabileceği belirtilmiştir. Ülkede görülen yüksek göç miktarı, sağ kesim lehine oyların önemli derecede artmasına neden olmaktadır. Göçmen sayısındaki %1'lik artış, sağ oyların oranını yüzde %0,25 değerinde artırmaktadır. Sol partiler için ise tam tersi geçerlidir: Göçmen sayısındaki %1'lik artış, sol partilerin oy oranında yüzde %0,57'lik bir düşüşe neden olmaktadır. IFO göç araştırmacısı Yvonne Giesing, "Bu durum Polonya'da 15 Ekim'de yapılacak parlamento seçimleri için önemli, zira yurtdışından posta yoluyla oy kullanma işlemi hükümet tarafından kaldırıldı." açıklamasında bulunmuştur. Yvonne Giesing, "Polonya nüfusunun %12.5'i yurtdışında yaşadığı için güncel sistem önemli bir durum olarak görülmelidir.

Göç eden insanların birçoğu halen Polonya vatandaşlığına ve dolayısıyla oy kullanma hakkına sahiptir. Çalışmada, yüksek göç oranlarının sağ parti oylarını artırırken, sol eğilimli partilerde ise oyların azaldığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışma, Polonya İstatistik biriminden alınan verilere dayanmaktadır. Kalıcı göçmenler ve göç edenler hakkında bilgi

içeren veri seti 1997-2019 dönemini kapsamakta ve mevcut seçim verileriyle tutarlı bir sonuç vermektedir. Tercihler ve tutumlar, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası tarafından yürütülen, nüfusun siyasi tutumlarına ilişkin bir anket olan Geçiş Sürecinde Yaşam Anketi'nden (LITS) alınmıştır. Bu birleştirilmiş veri setleri; göçmenler, oy verme davranışları, tercihler ve demografik özellikler hakkında kapsamlı bir bilgi sağlamaktadır.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/press-release/2023-09-21/econpol-europe-emigration-can-lead-more-votes-right-wing-parties-poland>

Anahtar Kelimeler: Polonya, Seçim, Göç, Sağ Parti, Sol Parti, Oy

6. Rusya'nın Belarus'a Taktiksel Nükleer Silah Gönderme Stratejisi / Geopolitical Intelligence Services (Lihtenştayn)

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik başlattığı işgal girişimi Avrupa'da yüzyılın en büyük savaşı olarak görülürken, yakın zamanda sona erecek gibi görünmemektedir. Ukrayna'nın saldırılara karşı cevap verip başarılı olması, ekonomik yaptırımlar, ülke içinde artan ekonomik ve siyasi baskılar Putin'i çaresiz bırakmaktadır. Putin'in savaşı kazanma uğruna nükleer silah kullanma olasılığı başta Avrupa olmak üzere ABD ve hatta Çin'i tedirgin etmektedir. Moskova'nın yakın zamanda çeşitli nükleer silahlarını komşu ülke Belarus'a konuşlandırması küresel çapta kaygıları artırmıştır. NSNW, genellikle kısa mesafeli ve daha düşük patlayıcı etkisi olan silahları tanımlamaktadır. Yeni Stratejik Silahları Azaltma Anlaşması (START) gibi benzer uluslararası silah kontrolü anlaşmalarına taraf olmayan Rusya'nın yaklaşık olarak 2.000 NSNW'si olduğu tahmin edilmektedir. NATO ve ABD'nin yalnızca 200 kadar taktiksel nükleer silahı olduğu düşünülünce, Rusya'nın NATO bloğuna karşı yaklaşık 10 kat üstünlüğü vardır. Rusya'nın agresif tutumu karşısında Ukrayna'nın herhangi bir nükleer gücü yoktur. Ukrayna, 1994 yılında eski Rus mühimmatlarının bir kısmını yok ederken kalanını da Rusya Federasyonu'na geri iade etmiştir. Ayrıca Ukrayna, nükleer güce sahip olmayan ve Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'na taraf bir ülkedir.

Rusya, NSNW silahını kullanarak Ukrayna'yı caydırmayı ve kendi istekleri doğrultusunda savaşı bitirmeyi planlamaktadır. Ancak, başka bir yol uygulayarak (Belarus'a silah

gönderme) Ukrayna'yı tehdit etme ve NATO'ya gözdağı vermeyi de planlamaktadır. Rusya'nın Belarus'a NSNW silahı göndermesi hakkında artık şüphenin kalmadığı söylenirken, bu silahlar üzerine Belarus Devlet Başkanı'nın herhangi bir kontrolü olmadığı, tamamen Putin'in inisiyatifinde olduğu vurgulanmıştır. Rusya'nın Belarus'a silah gönderme girişimi, NATO'ya üye olmaya çalışan İsveç ve destekçilerine de cevap niteliğindedir. Belarus'da Rus varlığının giderek artması, Kiev Hükümeti için bazı sorunları ortaya çıkarmaktadır. Belarus'daki Rus varlığı Ukrayna'ya doğru harekete geçerse, Kiev Hükümeti Belarus sınırında yeni bir cephe açmak zorunda kalabilir. Yazının devamında, Belarus'a gönderilen silahlar ve bölgede bulunan ülkelerin durumları detaylıca incelenmiştir.

Kaynak: Getty Images

Erişim: <https://www.gisreportsonline.com/r/russia-belarus-nuclear/>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Ukrayna, Belarus, NATO, Savaş, Nükleer Silah

7. Rusya, Kübalıları Ukrayna'da Savaşmak İçin Nasıl İşe Alıyor? / TIME (ABD)

19 yaşındaki Kübalı Alex Vegas Diaz'ın, WhatsApp üzerinden yayınlanan Rusya'da inşaat işiyle alakalı ilanı görüp kabul ettikten sonra hayatı değişmiştir. İlandan anladığı kadarıyla

inşaat iş yaparak iyi para kazanabileceğini düşünen Diaz, Rusya'ya gittiğinde ilana başvuran arkadaşıyla beraber bir Rus üssüne götürülmüş ve burada kendilerine silah verilerek Ukrayna'da savaşmak üzere zorla cepheye gönderilmiştir. Ukrayna'da gördüğü şeylerin çok çirkin olduğunu, düşen her bombayı hissettiğini ve insanların nasıl öldürüldüğüne canlı şahit olduğunu belirtmiştir. Diaz gibi farklı itiraf ve yardım çığlıkları sosyal medyada dolaşmaya başlamış, bazı Kübalı aileler kaybolan yakınlarını bulma adına konuşma programlarına katılarak farkındalık oluşturmuştur. Küba Hükümeti ise insan kaçakçılığı ağının Kübalı gençleri Ukrayna'da savaşmak için teşvik ettiğini belirtmiş ve konuyla alakalı 17 şüpheliyi göz altına almıştır.

Geçtiğimiz haziran ayında Küba'daki bazı Facebook gruplarında Rus ordusunda askerlik hizmeti için Savunma Bakanlığı ile sözleşme yapılacağı reklamlarının paylaşılması dikkat çekmiştir. Paylaşılan iş ilanında gelecek olanlara aylık 204.000 ruble (yani 2.086 dolar) maaş verileceği söylenirken, Küba'daki aylık maaş ortalamasının 50\$ olması sebebiyle insanlar için cazip görünmektedir. Ukraynalı hacker grubu 5 Eylül'de yayınladıkları belgede bu kapsamda işe alınan Kübalıların imzaladığı sözleşmeleri paylaşmış ve detaylarında; bir yıllık taahhüt ve öldürülmeleri halinde geride kalan aileleri için 21.000\$ verileceği görülmüştür. Yazının devamında işe alımlar ve Ukrayna'da cephede savaşan Kübalılarla alakalı ilginç detaylar yer almaktadır.

Erişim: https://time.com/6314093/russia-recruiting-cubans-ukraine-war/?utm_medium=email&utm_source=sfmc&utm_campaign=newsletter+brief+default+ac&utm_content=+++20230918+++body&et rid=240389652&lctg=240389652

Anahtar Kelimeler: Rusya, Küba, Ukrayna, Savaş, Cephe

8. Bizi Bir Başka Soğuk Savaşa Doğru İten Çin Karşısı Düşüncelere Dikkat Edin / Institute for Policy Study (ABD)

Yeni Soğuk Savaşın, masum insanlara yönelik şiddet içeren saldırılarla geldiği görülmektedir. Asyalı, Asyalı-Amerikalı bilim insanları ve araştırmacılar işlerini kaybetme, sınır dışı edilme ve hatta tutuklanma ihtimaline kadar birçok tehdit ile karşı karşıyadır. Phyllis Bennis (ABD'li bir yazar) şöyle demektedir: "Çin ile iş birliği yapmak yerine, aramızdaki rekabeti artırıp soğuk savaşa giriyoruz. Soğuk savaş nedeniyle; federal

bütçemizin ne durumda olacağına, üniversitelerimizde kimin okuyup kimin ders verebileceğine, en gelişmiş bilgisayar çiplerini nereden alacağımıza kadar karışan bir durum ortaya çıkacaktır. ABD ile Sovyetler Birliği arasında neredeyse yarım asır süren gergin restleşmelerin ve bazı yoksul ülkeleri harap eden sıcak savaşların gerçekleştiği bir Soğuk Savaş dönemi yaşanmıştır. ABD hükümeti yurtdışında Sovyetler Birliği'ne karşı seferber olurken, yurtiçinde farklı çalışmalar yapmıştır. Şirketler, medya, üniversiteler ve Hollywood tarafından Sovyetler Birliği'ni halkın zihninde, en önemlisi kalbinde bir düşman haline getirebilmek için siyasi bir kampanya başlatılmıştır.”

Kaynak: Getty Images

ABD'li yazar Phyliss Bennis düşüncelerine ek olarak: “Çin'i, yok etmemiz gereken bir düşman olarak değil hem bölgesel hem de küresel iş birliği ile yaklaşmamız gereken stratejik bir rakip olarak görmeliyiz” demiştir. Çünkü Çin, ABD'den sonra dünyanın en büyük ikinci ekonomisine ve dünyanın en büyük ikinci askeri bütçesine sahiptir. Soğuk Savaş yerine diplomasi talebini sürdürmek ve savaş karşıtı çalışmaları tehdit edenlere meydan okunması gerekmektedir. ABD ve müttefik hükümetlerin Müslüman topluluklara yönelik saldırılarına karşı da harekete geçmek gerekmektedir. Savaşlara ve militarizme karşı mücadele etmeye devam ederek; kendi hükümetimize sağlık hizmetlerine, yeşil alanlara, eğitime ödeme yapması için çağrıda bulunulmalıdır. Her zaman savaş yerine diplomasi çağrısı yapılmaya devam edilmelidir.

Erişim: <https://ips-dc.org/beware-the-anti-china-sentiment-pushing-us-towards-another-cold-war/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Soğuk Savaş

C. ÇEVRE

1. Rishi Sunak'ın Konuşması Birleşik Krallık'ın COP 28'de Ciddiye Alınmasını Zorlaştıracak / Chatham House (Birleşik Krallık)

Birleşik Krallık Başbakanı, 2030 ve 2050 net sıfır hedeflerine bağlı olduğunu iddia ederken emisyonları azaltmaya yönelik kritik tedbirleri ertelemiştir. Sonuç olarak Birleşik Krallık'ın uluslararası güvenilirliği zarar görmüştür. Birleşik Krallık onlarca yıldır iklim değişikliği eylemlerinde küresel bir lider olarak görülmektedir. 2008 İklim Değişikliği Yasası, iklim değişikliği yönetimi için altın standart olmuştur. Daha yakın bir tarihte, 2021'de, COP 26'nın (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı) başkanı olarak Birleşik Krallık, emisyonlarını 2030 yılına kadar 1990 seviyelerine göre %68 oranında azaltma sözü vermiştir. Yakın zamanda Birleşik Krallık Bridgetown Gündemi'ni (düşük gelirli devletler için iklim finansmanını ve iklim adaptasyon desteğini harekete geçirmeye yönelik bir çaba) desteklemek üzere görüşmüş ve Yeşil İklim Fonu'na 2 milyar sterlin taahhüt etmiştir. Yapılan hamlelerin hepsi Birleşik Krallık'ın dış politikası için önemlidir. İklim değişikliği konusunda uluslararası liderlik rolüne sahip olmak önemli jeopolitik ve ekonomik avantajları da beraberinde getirmektedir.

İklim liderliği pozisyonu, farklı hassas konular olduğunda hükümetler arası diyalogun devam etmesine, küresel endüstriyel iş birliğine ve inovasyona olanak sağlayabilir. Başbakan Rishi Sunak, düzenlediği basın toplantısında hükümetinin Kuzey Denizi'nde yeni petrol ve gaz gelişimini yasaklamayacağını teyit etmiştir. Yine de 20 Eylül'de hükümet, revize edilmiş iklim hedeflerini açıklamış; yeni benzinli ve dizel otomobillerin satışına ilişkin yasağı beş yıl geriye çekmiştir. 2035'te gaz da dahil olmak üzere fosil yakıtlı motorların aşamalı olarak kullanımdan kaldırılmasına muafiyet getirmiştir. İddialı vaatlerle gelen bu geri çekilme, Birleşik Krallık'ın gerçekten dünya liderliği pozisyonunu fena halde baltalamaktadır. Devletin, 2020 Kasım ayında belirlenen 2030 hedefine ulaşmak için çalışan bir endüstriyi sekteye uğratacağı, elektrikli araç satışları ve üretimine yönelik küresel fırsatları kaçıracağı düşünülmektedir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2023/09/rishi-sunaks-speech-will-make-uk-harder-take-seriously-cop28>

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, COP28, Elektrikli araç üretimi

2. Dünya Yeterli Dizeli Üretmekte Zorlanıyor / TIME (ABD)

Dünyanın petrol rafinerileri yeterli miktarda dizel üretemedikleri için yeni bir enflasyon cephesi açılmaktadır. Dünya ekonomisi hem sanayiye hem de ulaşıma güç sağlayan bir yakıttan mahrum kalmaktadır. ABD fiyatları geçtiğimiz günlerde 140 doların üzerine çıkarak yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Uzmanlar, durumun daha da kötüleşebileceği hususunda uyarılarda bulunmuştur. Arabistan ve Rusya, dizel bakımından daha zengin olan ham petrol üretim musluklarını kısmış durumdadır. OPEC+ ittifakı liderleri her iki ülke de 5 Eylül'de uygulanan kısıtlamaları yılsonuna kadar uzatacaklarını açıklamıştır. Uluslararası Enerji Ajansı'nın petrol piyasası bölümü başkanı Toril Bosoni: "Rafineriler talebe ayak uydurmakta zorlanıyor." Buna ek olarak, "Kış aylarına girerken piyasada, özellikle de damıtılmış ürünlerde sıkışıklığın devam ettiğini görmekteyiz" demiştir. Bu yaz Kuzey Yarımküreyi kavuran sıcaklar birçok tesisi normalden daha yavaş çalışmaya zorlamış ve stokları yetersiz bırakmıştır.

Kaynak: Getty Images

Batı'nın yaptırımlarına rağmen hala dünyanın en büyük tedarikçilerinden biri olan Rusya, küresel piyasalara gönderdiği yakıt hacmini sınırlamak istediğini belirtmiştir. Bir diğer potansiyel seçenek olan Çin, kısa süre önce yeni bir yakıt ihracat kotası yayınlamıştır. Ancak, Asya'daki tüccarlar ve analistler şu anda planlanan hacmin yıl sonuna kadar sıkı bir piyasayı önlemek için yeterli olmayacağını düşünmektedir. Ayrıca, ülkenin sevkiyatları 2023'ün büyük bölümünde son beş yılın mevsimsel en düşük seviyelerine gerilemiştir. Bu düşük akışlar önemli depolama merkezlerinde de görülmektedir. ABD ve

Singapur'daki gözlemlenebilir stokların hepsi şu an için mevsim normallerinin altındadır. OECD ülkelerindeki stoklar son yıllara oranla daha düşük seviyede kalmıştır. Rapidan Enerji Grubu küresel petrol hizmetleri direktörü Clay Seigle, "Dizel, ürünleri fabrikadan pazara taşıyan 18 tekerlekli kamyonların yakıtıdır. Mecburen, fiyatlar yükseldiğinde bu yüksek nakliye maliyetleri işletmelere ve tüketicilere yansıtılır. Yükselen dizel fiyatları da rafinerileri benzin üretmek yerine bu yakıtı öncelik vermeye itebilir." açıklamalarında bulunmuştur.

Erişim: https://time.com/6315039/diesel-shortage/?utm_medium=email&utm_source=sfmc&utm_campaign=newsletter+brief+default+ac&utm_content=+++20230918+++body&et rid=240389652&ctg=240389652

Anahtar Kelimeler: Petrol, Enerji Piyasası, Dizel, ABD, Rusya, Suudi Arabistan

3. Suyun Silah Olarak Kullanımı / Geopolitical Intelligence Services (Lihtenştayn)

Dünya'da suyun silah olarak kullanıldığı son örnek Ukrayna'daki Kakhovka Barajı'nın yıkılması olurken, önümüzdeki dönemde su kaynakları üzerinde yaşanan anlaşmazlıkların giderek artması bekleniyor. 6 Haziran sabah saatlerinde Nova Kakhovka barajına yapılan bombalı saldırı sonucu oluşan devasa sel, 600 km²'lik alanı su altında bırakmış ve yaklaşık 40.000 kişiyi etkilemiştir. Sel felaketiyle beraber tarımsal toprak, mahsul ve kara mayınları denize sürüklenmiş, bölgenin tatlı su kaynakları ve depolama tankları kimyasallar yüzünden kirlenmiş ve kolera hastalığını yaymıştır. Benzer baraj felaketleri tarihte birçok kez görülmüştür. Fakat, Kakhovka Barajı felaketi herhangi bir mühendislik hatası veya doğal afet sonucu değil, tamamen savaş eylemi neticesinde gerçekleşmiştir. Elde edilen tüm deliller saldırının Rusya tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir. Benzer bir saldırı 1943 yılında İngilizler tarafından Nazi Almanya'sının altı rezervuarına yapılmış, önemli kömür madenleri, köprüler ve yollar sular altında kalırken yaklaşık 2.000 kişi hayatını kaybetmiştir. 2022 yılında Ukrayna, Rusya'nın kendi sınırındaki ilerleyişini durdurma adına Irpin Nehri üzerinde bulunan bir barajı vurmuş ve Rus ordusunu durdurmuştur.

Kaynak: Getty Images

Modern barajlar diğer barajlara nazaran saldırılara karşı daha sağlam yapılardır. Herhangi biri terörist tarafından yok edilemezken konvansiyonel modern bombalar tarafından hasara uğratılabilir. Kakhovka Barajı'nda yaşanan olaya baktığımızda baraj gibi kritik öneme sahip altyapılar savaş durumunda hedef haline gelebilmektedir. Su konusunda yaşanan çatışmaların bir diğer sebebi ise kullanımında uzlaşmanın sağlanamamasıdır. İsrail ve Filistin arasında yaşanan su çatışmasında İsrail, Celile Denizi'nin tatlı suyundan yararlanıp Ürdün Nehri'ni kuruturken aynı zamanda şehir ve tarımsal tüketim için yeraltını kaynaklarına ulaşmak için çabalamaktadır. Aral Denizi gibi birçok gölün kuruması balıkçılık endüstrisini yok ederken, iklim değişikliğine, çölleşmeye ve toksit çökeltilerin geniş alana yayılmasına neden olmaktadır. Tatlı su kaynağı olarak deniz suyunun arıtılması alternatif olsa da yüklü bir maliyeti vardır. İran'dan Batı'ya, Arap Yarımadasından Sahra Çölü'ne kadar birçok ülke ciddi su sıkıntısı yaşarken hem su kaynaklarına ulaşmada hem de kullanımında büyük çatışmaların çıkabileceği belirtilmektedir.

Erişim: <https://www.gisreportsonline.com/r/water-as-a-weapon/>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Ukrayna, Kakhovka Barajı, Göl, Tatlısu Kaynakları, Savaş

4. Uluslararası Havacılık ve Denizcilikten Kaynaklanan Emisyonları Azaltma Çabaları / Bruegel (Belçika)

Uluslararası havacılık ve denizcilik faaliyetleri her yıl küresel sera gazı emisyonuna %3 oranında katkı sağlamaktadır. 2022 yılında uluslararası havacılıktan kaynaklanan emisyon miktarı 436 milyon ton karbondioksit eşdeğeri iken, uluslararası denizcilikten kaynaklanan emisyon ise 706 Mt/CO₂eq (neredeyse Almanya'nın emisyon miktarıyla aynı 746 Mt of CO₂eq) olarak gerçekleşmiştir. Avrupa Birliği'nde genel emisyonlar 1990 yılından bu yana %30 oranında azalırken, uluslararası havacılık ve denizcilikten kaynaklanan emisyonlar %29 ve %26 oranında artış göstermiştir. Her iki sektör de sınır ötesinde faaliyet gösterdikleri için ulusal karbon fiyatlandırma hesaplarından muafdir. Mevcut hesaplama modeli ve küresel karbon fiyatlandırma mekanizmasının olmaması, kirleten öder ilkesinin uluslararası havacılık ve denizciliğe uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Havacılık ve nakliye şirketleri de özel vergi avantajlarından yararlanmaktadır. Her iki sektör de (karayolu ve demiryolu taşımacılığının aksine) akaryakıtta katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi ödememektedir. Avrupa'da genel olarak uçak biletlerinin tren biletine göre daha ucuz olması emisyonların artışına katkı sağlamaktadır. Uluslararası havacılık ve denizciliğin sebep olduğu emisyonları azaltma hususunda uluslararası bir anlaşma sağlanmıştır.

2023 yılında Uluslararası Denizcilik Örgütü, denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan emisyonları azaltma hedefi belirlemiş (2030 yılına kadar 2008 yılına kıyasla %20-%30, 2040 yılına kadar %70-%80 arası azaltım) ve kabul edilmiştir. 2050 yılında ise tamamen sıfır emisyonla ulaşılması hedeflenmiştir. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü ise gerçekleştirdikleri ortak çalışma ile uluslararası havacılık emisyonunda 2050 yılında net sıfır emisyonu hedeflediklerini belirtmiştir. Çalışmada, uluslararası havacılık ve denizciliğin sebep olduğu emisyonları azaltma hususunda görülen eksiklikleri giderme adına bazı tavsiyelerde bulunulmuştur. Bu tavsiyelerden ilki; Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (BMİDÇS) uluslararası emisyonları uçakların ve gemilerin kalkış ve varış ülkeleri arasında paylaşacak bir muhasebe yöntemine geçilmesi. Örneğin; seyahatlerden kaynaklanan emisyonları kalkış ve varış ülkeleri arasında eşit olarak bölmek. İkinci olarak, yeni bağlayıcı tedbirlerin uluslararası anlaşmalara dahil edilmesi ve alınmış olan mevcut tedbirlerin ise kapsamının

geliştirilmesi. Üçüncüsü, iki sektör tarafından kullanılan fosil yakıtlara dünya çapında zorunlu asgari tüketim vergisi getirilmesi ve buradan elde edilecek gelirler ile iklim eylemlerinin finanse edilmesi.

Erişim: <https://www.bruegel.org/analysis/struggle-cut-emissions-international-aviation-and-shipping>

Anahtar Kelimeler: Havacılık, Denizcilik, Emisyon, Taşımacılık, İklim Değişikliği

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

D. SOSYAL

1. Gıda Güvenliği Programlaması: Hazır Olma, Cevaplama ve Önlemeyi Güçlendirmek / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)

2022 yılında yaklaşık olarak 258 milyon insanın (üç yıl öncesine göre iki kat artmış) tehlikeli seviyede gıda güvensizliği yaşadığı tespit edilmiştir. Bu insanların büyük bir çoğunluğu az gelişmişliğin ve çatışmanın hüküm sürdüğü ülkelerde yaşamaktadır. Yüksek seviye gıda güvensizliği veya daha kötüsünü deneyimleyen kişi sayısı Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde 27,4 milyon, Etiyopya'da 23,6 milyon, Afganistan'da 19,9 milyon, Nijerya'da 19,5 milyon ve Yemen'de 17,3 milyondur. Dünya Gıda Programı ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü 2023 yılında küresel açlığın birçok bölgede giderek kötüleşeceği konusunda uyarıda bulunmuştur. Gıda güvensizliğine sebep olan bazı önemli etkenler vardır. Bunlar; ekonomik şoklar, şiddetli hava olayları, çatışma ve güvensizliktir. 2023 Küresel Gıda Krizleri Raporu'na göre etkilenen insan sayısı açısından çatışma ve güvensizlik gıda güvensizliğinin temel nedeni olurken, 2022 yılında ise gıda krizinden etkilenen 58 ülkenin en az yarısında ekonomik şoklar önemli bir etken olmuştur.

Gıda güvenliğine yönelik faaliyet gösteren birçok organizasyon ve kuruluş, son zamanlarda hem finansal açıdan hem de farklı sıkıntılardan dolayı yardıma muhtaç insanlara yardım etme konusunda ciddi sorunlar yaşamaktadır. Toplam insani yardım 2022 yılında %27 artmasına rağmen finansman açığı tarihin en büyük zirvesi olan 52,4 milyar dolara ulaşmıştır. Gıda, politik sistemin oturmadığı birçok sıkıntılı bölgede terör grupları veya silahlı unsurlar tarafından insanları kendilerine çekmek ve onların gözünde kurtarıcı rolünde görünme amacıyla malzeme olarak kullanıldığı vurgulanmıştır. Yazar, gıda güvensizliği yaşanan bir bölgede yardım programı düzenlenmeden önce o bölge için özel bir çalışma yapılması gerektiğini belirtirken, yapılacak yardım programının bölgede hem olumsuz hem de olumlu birçok duruma neden olabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur. Yazının devamında, gıda güvenliği programlarının nasıl olması gerektiği, çatışmaların önlenmesi, erken uyarı sistemleri ve çeşitli çözüm yöntemleri tartışılmıştır.

Erişim: <https://www.sipri.org/commentary/topical-background/2023/food-security-programming-strengthening-preparedness-responses-and-prevention>

Anahtar Kelimeler: Gıda Güvensizliği, Açlık, Gıda, Kıtık

2. Çin'in Tek Çocuk Politikasının Etkisi / Institute of Labor Economics (Almanya)

1980 yılında Çin, adından da anlaşılacağı üzere çiftleri yalnızca bir çocuk sahibi olmakla sınırlayan "Mecburi tek çocuk politikası"nı (OCP) uygulamaya koymuştur. Bu politika Çin hükümeti tarafından, aşırı nüfus artışı ve ekonomik büyümeye ilişkin kaygılar nedeniyle uygulanmıştır. Bu politika otuz yıldan fazla sürmüştür. OCP, para cezaları, mali teşvikler ve yoğun propagandadan oluşan bir sistem ile sürdürülmüştür. Çinli kadınların son nesilleri bu politikaya tabii olarak büyümüştür. Böylesine kısıtlayıcı bir politikaya maruz kalmak ve "Küçük aile" kültürünün şekillenmesi, Çinli kadınların kısıtlama olmayan bir ortamda olsalar bile sonraki doğurganlıklarını kalıcı olarak değiştirdi mi? sorusu merak konusudur. Siyuan Lin, Laura M. Argys ve Susan L. Averett bu soruyu yanıtlamak için Nüfus Sayım Bürosu'nun Amerikan Toplum Anketi verilerini kullanmıştır. OCP'ye maruz kalarak çeşitli sürelerde büyüdükten sonra ABD'ye göç eden Çinli kadın örnekleminin çocuk doğurma kararları incelenmiştir. Bu göçmenler ABD'de istedikleri kadar çocuk sahibi olmakta özgürdür.

Yeni IZA tartışma raporu, ABD'ye göç eden ve OCP'ye daha uzun süre maruz kalan Çinli kadınların, daha az maruz kalanlara oranla önemli ölçüde da az çocuğa sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Rapora göre, OCP'ye maruz kalmanın doğurganlık üzerinde net bir olumsuz etkisi vardır. 6-30 yaş arasında OCP'ye maruz kalan kadınlar, OCP'ye maruz kalmayan benzer kadınlara kıyasla yaklaşık % 7 daha az çocuk sahibi olmaktadır. OCP'nin uygulanması doğurganlığı azaltırken istenmeyen sonuçlar da doğurmuştur. Erkek çocuk tercihinin güçlü olduğu bir ülkede yürürlüğe konan OCP'nin, cinsiyet oranının çarpıklaşmasına yol açtığı ve büyük oranda evlenmemiş erkeklerle sonuçlandığını göstermiştir. Çin'deki düşük doğurganlık seviyesi ve son dönemde azalan nüfusun sonuçlarına ilişkin endişelere yanıt olarak politika değiştirilmiştir. Hükümet, 2016 yılında iki çocuk politikasını yürürlüğe koymuş ve ardından 2021 yılında üç çocuk politikasına

geçmiştir. Ancak, Çin'in TDO'su (Toplam Doğum Oranı) 2015 yılında 1,67'den 2020 yılında 1,28'e düşmeye devam etmiştir. Araştırmacılar, yıllarca süren “Küçük aile” kültürel normlarının üstesinden gelmenin ne kadar zaman alacağını ya da mümkün olup olmadığını belirsiz olduğunu belirtmektedir.

Kaynak: IZA

Erişim: <https://newsroom.iza.org/en/archive/research/the-long-shadow-of-chinas-one-child-policy/>

Anahtar Kelimeler: Çin, Nüfus, OCP, Politika

E. TEKNOLOJİ

1. İleri Teknoloji: Ulusal Güvenliğe Yönelik Tehditlerin İncelenmesi / Centre for Strategic International Studies (ABD)

Wadhvani Yapay Zekâ ve İleri Teknolojiler Merkezi direktörü Gregory C. Allen, yaptığı araştırmalardan yola çıkarak, yapay zekânın ve diğer gelişen teknolojilerin ulusal güvenliğe yönelik tehdidine ilişkin bakış açısı sunmuştur. Geniş bir teknolojik eğilim sayesinde, bazı faaliyetlerin maliyet ve işgücü açısından daha iyi bir duruma geldiği gözlemlenmiştir. Güncel süreçte aynı faaliyeti gerçekleştirmek için daha az para ve daha az sayıda uzman personel gerekmektedir. Sonuç olarak, eskiden sadece büyük devletlerin ya da askeri kuruluşların yapabildiği bazı faaliyetler artık özel şirketler ve hatta kişiler tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Ancak, tarih boyunca terörist grupları ve isyancıların büyük çoğunluğu, yabancı bir hükümetten doğrudan askeri bir yardım almadıkça ne havadan keşif ne de uzun menzilli saldırı için yeterli askeri hava gücüne erişememiştir. Fakat, insansız hava araçlarının gelişmesi bu hikâyeyi önemli ölçüde değiştirmiştir. Ukrayna güçlerinin Rus tanklarına patlayıcı bırakmak için insansız hava araçlarını kullanması bir dönüm noktası olmuştur. 100 dolarlık bir el bombası ve 1.000 dolarlık bir insansız hava aracı ile yüz binlerce veya milyonlarca dolara mal olan Rus araçlarının nasıl imha edildiği Ukrayna'daki savaşta görülmüştür.

Ukrayna savaşında kullanılan insansız hava araçları genellikle uzaktan kumandalı ve nispeten kısa mesafelerde hareket ederken, gelişmiş teknolojinin daha yaygın olarak kullanılabilir hale gelmesiyle değişkenlik gösterebilir. Geleneksel askeri sistemlerin maliyetlerinin çok altında önemli yetenekler sunabilen ve giderek daha da gelişen insansız hava araçları için eğilim devam edecektir. Günümüzde Amerika Birleşik Devletleri, yapay zekâ destekli olsun ya da olmasın, İHA tabanlı terörist saldırılarla ilgili önemli bir sorun yaşamamaktadır. Ancak, böyle bir tehdidin ortaya çıkması için ilgili teknolojik parçalar mevcuttur. Biyoteknoloji, tehlikeli faaliyet maliyetinin zamanla giderek azaldığının açık bir örneğidir. 1990'larda Japonya'daki Aum Shinrikyo terör örgütü, botulinum ve şarbon kullanarak birçok kez biyolojik silahlar geliştirmeye ve kullanmaya çalışmıştır. Neyse ki Aum Shinrikyo'nun biyolojik silah çabaları başarısız

olmuştur. Ancak grup, sahip olduğu bir avuç uzman personel ile kısıtlı araştırma ve geliştirme bütçesine rağmen birçok devlete kıyasla biyolojik silah geliştirme konusunda uzunca bir yol katetmiştir. Aum Shinrikyo'nun izinden giden terör örgütleri hem son derece bulaşıcı hem de son derece öldürücü olan genetiği değiştirilmiş patojen üretme potansiyeline sahiptir.

Erişim: <https://www.csis.org/analysis/advanced-technology-examining-threats-national-security>

Anahtar Kelimeler: CSIS, Drone, Gelişen Teknoloji, ABD

2. Birleşmiş Milletler Yapay Zekanın Geleceğini Nasıl Şekillendirmeyi Planlıyor? / TIME (ABD)

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu geçtiğimiz haftalarda New York'ta toplanırken, BM Genel Sekreteri'nin teknoloji elçisi olan Amandeep Gill, "İnsanlık için Yapay Zekâyı Yönetmek" başlıklı bir etkinlik düzenlemiştir. Etkinlikte, yapay zekânın oluşturabileceği riskler ve yapay zekâ konusunda uluslararası iş birliği sağlamanın zorlukları tartışılmıştır. Daha önce 2018-2019 yılları arasında BM Dijital İş birliği Yüksek Düzeyli Panelinin İcra direktörü olarak görev yapan Gill, Haziran 2022'de teknoloji elçisi olarak atanmıştır. BM Genel Sekreter António Guterres ve Gill, dünyanın güçlü teknolojiyi yönetmede iş birliği yapmasına yardımcı olmak adına yeni bir BM birimine ihtiyaç duyulacağını söylemişlerdir. Ancak, yeni oluşumun ele alacağı konular ve yapısı henüz belirlenmemiştir. Yapay zekâ son birkaç yılda büyük bir hızla gelişirken, uzmanlar bu ilerlemenin yakın zamanda yavaşlamasını beklememektedir.

Mayıs ayında yayınlanan bir blog yazısında, ChatGPT'nin arkasındaki şirket OpenAI'nin üst düzey liderleri bazı açıklamalarda bulunmuştur. "Daha sofistike yapay zekâ sistemlerini güvenli bir şekilde yönetmek için gelecekte Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) gibi bir birim gereklidir. Belirli bir yetenek eşiğinin üzerinde oluşturulan herhangi bir yapay zekâdan; sistemleri denetleyebilmesi, denetimleri gerçekleştirebilmesi, güvenlik standartlarına uygunluğu test edebilmesi vs. beklenmelidir. Haziran ayında konu hakkında fikir belirten Guterres, yapay zekâ için benzer bir kurum oluşturulması

fikrine sıcak baktığını ifade etmiştir. Yapay Zekâ güvenlik riskleri sınırlar içinde kolayca kontrol altına alınamayabilir. Dolayısıyla başta ABD ve Çin olmak üzere güçlü yapay zekâ sistemlerinin geliştirildiği tüm ülkelerin herhangi bir uluslararası anlaşmaya dahil edilmesi önemli olacaktır. Çin'in uluslararası bir anlaşmayı kabul etmesi için biyogüvenlik risklerine karşı modellerin nasıl değerlendirileceğinin doğru şekilde anlatılması gerekmektedir.

Kaynak: Leigh Vogel

Erişim: <https://time.com/6316503/un-ai-governance-plan-gill/>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Birleşmiş Milletler, ChatGPT

3. Uzay Teknolojisi ve Küresel Sağlık: Küresel Bir Düzenleyici Yönetişim Çerçevesi İhtiyacı / Observer Research Foundation (Hindistan)

Hindistan, Chandrayaan-3'ün başarısı sayesinde 23 Ağustos 2023'te Ay'a yumuşak iniş yapıp, Güney Kutbuna ulaşan tek devlet haline gelmiştir. Hindistan Uzay Araştırma Örgütü (ISRO) tarafından, Chandrayaan-2'nin devamı niteliğinde bir işlem olarak 14 Temmuz 2023'te fırlatılmıştır. Chandrayaan-3'ün amacı gezegenler arasında yapılan yolculuklar için gerekli olan yeni teknolojileri geliştirmek ve göstermektir. Görevin

başarısı gelecekteki uzay çalışmaları için bir fırsat kapısıdır. Hindistan bu alanda istikrarlı bir şekilde büyürken, özellikle yönetim alanında iş birliğinin önemini de garanti altına almaktadır. Başbakan Narendra Modi, ISRO ekibini kutlarken devletler arasında artan uzay rekabeti döneminde uzay teknolojisinin küresel yönetişime duyulan ihtiyacı vurgulamıştır. SSCB'nin ilk yapay uydusu olan Sputnik 1'i fırlatmasından günümüze kadar altmış yılda, dünya-uzay sınırı değişmiştir. Dar ve kısıtlı bir alandan, çok sayıda çalışma programı ve araştırma girişiminin bulunduğu bir alana doğru büyük ölçüde değişmiştir. Başlangıçta sadece iki süper gücün yer aldığı uzay sektörü, bugün çok sayıda devlet ve özel şirketin rekabetine sahne olmaktadır. Uzay teknolojisindeki yenilikler, insanoğlunun refahını arttırmak için bir araç olduğunu kanıtlamıştır. Artan rekabet ve devletler arasındaki şüpheler, uygun bir yönetim çerçevesine duyulan ihtiyaca ilişkin tartışmaları gündeme getirmiştir.

Uzay sektörü; eğitim, sağlık ve ekonomik kalkınma gibi diğer alanlar için çok önemli girdiler sağlayarak muazzam bir gelişme göstermiştir. Uzay araştırmaları dönemi başladığında, sadece birkaç devlet uzay ajansına sahipti. Ayrıca, uzayın herkes tarafından ortaklaşa faydalanılabilecek küresel bir birlik olduğu konusunda bir fikir birliği vardı. BM, Uzayın Barışçıl Amaçlarla Kullanımı Komitesi'ni (UN COPUOS) kurarak, bazı anlaşmaları desteklemiştir. Anlaşmalar arasında Dış Uzay Anlaşması, Kurtarma Anlaşması, Sorumluluk Anlaşması, Tescil Anlaşması ve Ay Anlaşması yer almaktadır. Hintli yetkililer, Hindistan'ın doğu kıyısındaki savunmasız nüfusun tahliyesi için izleme ve erken uyarı sistemleri kullanmıştır. Böylece, uzay teknolojisinin etkin bir şekilde kullanılmasının ekonomik kayıpları ve can kayıplarını en aza indirdiği kanıtlanmıştır. Uzay alanındaki ilerleme ve buna eşlik eden aktörlerin artması, uzay teknolojisi sektörünün ticarileşmesini sağlamıştır.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/space-technology-and-global-health/>

Anahtar Kelimeler: Uzay, Hindistan, Teknoloji,

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Cranfield School of Management

Yeşil Lojistik

Çevrimiçi Etkinlik: (13.10.2023)

Lojistik, sera gazına negatif bir katkı sağlarken, uygulayıcılar ve politikalar için sürdürülebilir çevresel lojistik kritik önem arz etmektedir. Yeşil lojistik konusu hakkında birçok firma ne yapması gerektiğini bilmezken, konu ile alakalı farkındalığı oluşturma adına ve temel sorunlara yönelik tartışma yapılacaktır.

Erişim: <https://www.cranfield.ac.uk/som/events/supply-chain/webinar-green-logistics>

2. Brookings

Uluslararası Sistemin Geleceğine İlişkin Amerika, Çin ve Avrupa Perspektifleri

Çevrimiçi Etkinlik (13.10.2023)

Uluslar kendi vizyon ve hedefleri doğrultusunda farklı politikalar üretirken, uluslararası sistemin geleceğine yönelik bir takım rekabetçi durumlar ortaya çıkmaktadır. Etkinlikte cevaplanacak sorular şöyledir; Çin, Avrupa Birliği ve ABD mevcut kural, norm ve kurumlarda ne gibi değişiklikler yapmak ister? Vizyonları nerede örtüşüyor ve ayrışıyor? Bu büyük aktörler arasındaki görüş farklılıkları uzlaştırılabilir mi yoksa uluslararası sistemin çökmesine neden olur mu?

Erişim: <https://www.brookings.edu/events/competing-visions-american-chinese-and-european-perspectives-on-the-future-of-the-international-system/>

3. Cranfield University

GFIL Teknoloji Hızlandırma Fonu

Çevrimiçi Etkinlik: (16.10.2023)

Teknoloji Hızlandırma Fonu, KOBİ'leri ve Start-up'ları teknik geliştirme veya yenilikçi bir teknolojinin, ürünün ortaya çıkmasını destekler. Ayrıca, iklim konusunda acil durum ve insanların doğa üzerindeki olumsuz etkilerini azaltma yönünde çalışmalar düzenler. Fon'a nasıl başvurulacağıyla alakalı etkinlik gerçekleştirilecektir.

Erişim: <https://www.cranfield.ac.uk/events/events-2023/gfil-technology-accelerator-fund>

4. Bruegel

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerindeki Etkisi Nedir?

Çevrimiçi Etkinlik: (17.10.2023)

Etkinlikte, Avrupa Birliği'nin uygulamaya koyduğu Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın (CBAM) özellikle gelişmekte olan ülkelerin endüstrilerinde karbon emisyonları azaltma konusunda nasıl bir sonucu olacağı tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.bruegel.org/event/carbon-border-adjustment-mechanism-what-impact-developing-countries>

5. Foreign Policy Research Institute

Wagner Grubu'nun Afrika'daki Geleceği

Çevrimiçi Etkinlik: (18.10.2023)

Wagner Grubu 2017 yılından beri Afrika'nın Sahel bölgesinde müşterine güvenlik hizmetleri ve doğrudan askeri destek sağlarken, diğer taraftan da Kremlin'in

propagandasını yapmaktadır. Wagner Grubu, bölgedeki maden ve diğer ekonomik aktivitelere müdahil olmaktadır. Etkinlikte, Wagner Grubu lideri Prigozhin'in Moskova'da düşen uçağı ve ölümü üzerine grubun gelecekte Afrika'da nasıl hareket edeceği tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.fpri.org/event/2023/the-future-of-the-wagner-group-in-africa/>

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM'ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda 2023 yılında da ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**